

Mednyánszky László (1852-1919)

Táborozás (Trén) 1914-1918 között

Olaj, vászon 70x100 cm

Jelzés nélkül, hátoldalán hagyatéki bélyegzővel

Védett

Irodalom:

- Malonyay Desző: Mednyánszky Budapest, 1905
- Schanzer Mária: Mednyánszky Budapest, 1935
- Kállai Ernő: Mednyánszky László Budapest, 1943
- Mednyánszky László Naplója / Szemelvények /, szerk.: Brestyánszky Ilona Budapest, 1960
- Sarkantyú Mihály: Mednyánszky Budapest, 1981
- Glatz, A.C.: Ladislav Mednyánszky a Strázky Pozsony, 1990

Reprodukálva:

- Deák Dénes: Festő a világháborúban Mednyánszky
- László festészete 1914-1918 Budapest, 1991. 26. kép
- Aradi Nóra: Mednyánszky Budapest 1983. 68. kép
BÁV 26. Aukció, 1971. december, 203. szám és reprodukálva

“Így jutott el - mint a Budapesti Hírlap harctéri rajzolója - Mednyánszky László báró az északi harctérre. Egy csomó papíros, egy marok ceruza, pasztellkréta, néhány vízfesték és ecset, az ő elmaradhatatlan esernyője, egy ütött kopott lódenköpönyeg, kipróbált, viharedzett szalmaalapja, s hogy teljes legyen a hadifelszerelés, egy rozsdás revolver is lógott az oldalán, s elment a csatába. Ott sült ki aztán, hogy kicsoda fiatal ember az öreg Mednyánszky.” /Malonyai Dezső: Magyar művészek a csatatéren Művészet, 1915/

Mednyánszky László festészetének utolsó korszakát az 1914 és 1918 között készült háborús vázlatok, rajzok, festmények alkotják. A háború fiatal kora óta vonzotta a művészt: *“Ha fiatal koromban háborúban vehettem volna részt! Tolsztoj Szevasztopolja! Az a részlet, midőn a ház előtt a tisztek ebédelnek, felrobban egy bomba, és az ablaktáblákat elsötétíti a löporfüstje. Békés déli hangulat, melybe a háború izgalma vegyül. Számomra ez szinte prófétai jellegű, amennyiben a békés mindennapi élet a háború álmával életem lényegét adja.”* - írja 1984-ben. Az első világháború kitörésekor Mednyánszky mindenáron katona akart lenni, és önként jelentkezett a hadseregbe. Idős kora miatt még vöröskeresztes szolgálatra sem osztották be, hosszas próbálkozás után, végül hadi festőként mehetett a galíciai, dél-tiroli és szerbiai frontra, ahonnan Budapesti Hírlapot tudósította rajzaival. Olasz hadifoglyok elbeszéléséből tudni, hogy a veszélyre fittyet hányva, a lövészárkokból kimászva, háttal az ellenségnek ontotta rajzait, akvarelljeit. / báró Mednyánszky Margit emlékezési, MNG adattár/

Festőink közül ugyan jó néhányan vettek részt az első világháborúban katonai szolgálatra behívottként, vagy haditudósítóként, de talán még Vaszary, Rippl-Rónai vagy Egrý

sem tudta háborús képein olyan dosztojevszkij-i mélységgel ábrázolni az emberi szenvedést, kiszolgáltatottságot, mint Mednyánszky. Igaz, Mednyánszkyt az emberi pokol témája már régóta foglalkoztatta; csavargóinak kitaszított, reménytelen élete alig különbözik a hadifoglyok, sebesült katonák életétől. A háborús sorsokat megragadó képein ugyan nem dörögnek az ágyúk, nem süvít a puska golyó sem, mégis a háború minden iszonyatát képes bennük összesűríteni. Meller Simon 1919-ben így vélekedik Mednyánszky képeivel kapcsolatban: *“A háborús élet nagyban olyan volt, mint az ő csavargóinak élete kicsinyben: az ember elszakadt talajától, és tömegekben vándorolt egyik ország határától a másikig, a földön hált és sajkából evett, a gyújtogatás és öldöklés nem volt immár bűn, s a törvény meghajolt a bátorság előtt.”*

A nyomorúságos emberi sorsok ábrázolása mellett Mednyánszky háborús képein belül külön egységet alkotnak a csapatmozgásokat, tábori jeleneteket elénk vetítő festmények. A vonuló és pihenő trének témája sokáig foglalkoztatta; újra és újra vászonra vetette.

Leveliből, visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy kis füzetébe rajzolt vázlatait 10-12 perc alatt készítette el. Ha a körülményei megengedték, ezeket dolgozta fel kész rajzokká, akvarellekké. Nagyobb háborús festményeit budapesti vagy bécsi műtermében alkotta meg fáradhatatlan szorgalommal, olykor 15, sőt 19 órát is dolgozva egyfolytában. *“Sok rajz nagyban van csinálva, egyméteres vászakra.”* - írja egy levelében Malonyai Dezsőnek. Ilyen “egyméteres vászon” a Táborozás című festmény is.

Mednyánszky a véres harcok közti szünet egy pillanatát kimerevítve, sztoikus bölcsességgel tárja elénk az esendő ember és állatcsoport kiszolgáltatottságát. A figurák ugyan elnagyoltak, mégis szinte érezzük a késő téli sárban álldogáló, éhségtől és fáradtságtól elcsigázott katonák és állatok mély apátiáját. A mozdulatlan, fásult tömeg drámai feszültséget kelt bennünk, de a háttérben, a hó borította hegycsúcsok enyhülést hoznak. A kompozíció középpontjában álló, fáradt-kék és barnás-fekete köpenybe burkolódzó katonák csoportja összeolvad a kopár, barna hegygel, de ahogy a színek kivilágosodnak, úgy siklik tekintetünk egyre feljebb, a hófödte hegyekre, melyek látványa először tölt el bennünket bizakodással.

A Táborozás című festmény bravúros festői megoldással egyesíti az elveszett embert és a fenséges tájat. Mednyánszky a háború öldöklése közepette is lírai melabúval állított emléket az őt olyan régóta foglalkoztató témának; ember és táj festészeti viszonyának.

B.G

66. ▶

Mednyánszky László (1852-1919)

Táborozás

Olaj, vászon 70x100 cm

Jelzés nélkül

Kikiáltási ár: 1.600.000 Ft

Védett